

KONFERENCIJA

Nacionalizam nije bio uzrok rata u bivšoj Jugoslaviji već cilj onih koji su pripremali sukob

Autor/izvor: SEEBIZ / Deutsche Welle

Datum objave: 02.12.2011. - 20:02:57

KLAGENFURT - Dvadeset godina nakon ratova na prostoru bivše Jugoslavije se u Klagenfurtu održala konferencija o uzrocima i posljedicama tih sukoba. Jer nacionalističko divljanje je ostavilo dubokog traga koji se vidi i danas.

Trodnevnu konferenciju koju je sazvalo sveučilište Alpe-Adria iz Klagenfurta otvorio je njemački povjesničar Holm Sundhaussen, tvrdnjom kako smo u tim sukobima vidjeli strahovite slučajeve nasilja. Ali i kako se - na žalost - takvo nasilje može dogoditi svugdje na svijetu, ako se ispune određeni politički, ekonomski i psihološki čimbenici. Time on ističe činjenicu kako se to nasilje sustavno pripremalo u bivšoj zajedničkoj državi i zato smatra kako je veoma važna kronologija nasilja i zločina koji su se desili.

"Stvaranje psihološke napetosti kroz, na primjer, kultiviranje riječi genocid i kroz govor mržnje započeli su srbijanski političari i pisci, a tamo su stvorene i paravojne formacije koje su sijale strah i provodile zločine. Zločini i etnička čišćenja koja su se desila nakon toga, desila su se kao odgovor na to nasilje, jer nasilje uopće uzrokuje novo nasilje. Naravno, nasilje se ni u kojem slučaju ne smije relativizirati, ali je važno reći da su zločini počinjeni od strane bošnjačkih formacija imali druge motive od zločina koje su činile srpske formacije", smatra njemački profesor.

Sundhaussen se slaže s tvrdnjom Florian Biebera, povjesničara sa sveučilišta u Grazu, kako nacionalizam zapravo nije bio uzrok rata u bivšoj Jugoslaviji: nacionalizam i nacionalna histerija je bio cilj onih koji su pripremali sukob, kako bi se, neki od njih sve do danas, održali na vlasti.

Na konferenciji u Klagenfurtu je bilo riječi i o današnjem stanju u državama nastalima raspadom Jugoslavije i ocjena je kako je najteže stanje u Bosni i Hercegovini. Politolog Verdan Džihić zastupa mišljenje kako se Europa, opterećena vlastitim problemima, umorila od Bosne i Hercegovine. Samim time je i Visoki predstavnik Valentin Inzko zapravo potpuno napušten od međunarodne zajednice koju načelno zastupa pa je tako i u najtežoj poziciji od svih dosadašnjih Visokih predstavnika.

"Imamo neku vrstu kanibalizma, imamo polumrtvo tijelo jedne države, na kojoj se razni kanibali hrane, otkidaju komadiće i njihovom biračkom tijelu daju pomalo hrane tako da i oni imaju osjećaj da i oni donekle participiraju u toj formi kanibalizma. Ali sad taj kanibalizam uništava srž Bosne i Hercegovine, pretvarajući građane u pasivne promatrače tih kanibala i prodavača etno-nacionalne magle. Rezultat je ova agonija u kojoj se nalazimo. Ali svaka agonija stvara jednu novu energiju koja se protivi toj agoniji.

Politolog, rođen u Prijedoru, a koji trenutno kao predaje na sveučilištu u Beču, smatra kako je narod Bosne i Hercegovine "narod koji nevjerovatno može da trpi i nevjerovatno može da podnese i zadovoljan je malim stvarima, ali mislim da je stanovništvo došlo do jedne razine gdje su ta iscrpljenost i agonija toliko velike da je gotovo nemoguće da će to stanje trajati sljedećih pet, deset, petnaest ili dvadeset godina. Jednostavno mora doći do nekih socijalno-protestnih pokreta", uvjeren je Džihić.

Sudionici konferencije povelu su i živu raspravu na pitanju, koliko se danas, dva desetljeća nakon ratnih sukoba, dospjelo u izgradnji civilnih

društava u zemljama bivše zajedničke države. Prije svega je prevladao zaključak kako je novac, koji se ulagao u razne nevladine organizacije u zemljama bivše Jugoslavije, nije donio rezultate kakvi su se očekivali. Konstatirano je kako niz organizacija nije niti osnovano iz potrebe da se nešto promijeni i utiče na svijest društva, nego da se dođe do novca međunarodnih organizacija.

Christophe Solioz iz Centra za Europske integracijske strategije (CEIS) iz Ženeve, smatra kako nevladine organizacije moraju biti potpuno nezavisne, pa i od onih koji ih novčano pomažu i da bi trebale neposrednije utjecati na politički život zemalja u kojima postoje i djeluju.

"Dobar primjer je Naša stranka u BiH, jer smo u njenim redovima imali i imamo jako puno sudionika civilnog života, što politici u tom slučaju otvara potpuno nove vidike i pristupe."

Posebna tema konferencije bio je i proces pomirenja i obrade zbivanja iz nedavne prošlosti. Tu je svoja iskustva iznio Nenad Vukosavljević iz beogradskog Centra za nenasilnu akciju, koji se posebno osvrnuo na pitanje viktimizacije određenih društvenih skupina, osobito u BiH.

„Ja ne mogu zamisliti i ne dajem sebi za pravo da mogu zamisliti, kako je to kada se izgubi rođeno dijete. Ne znam kakav je to bol. I ti ljudi zaslužuju istinu i pravdu. To je nešto za što sam spreman založiti se, bez obzira s koje strane dolazili. Ali ono čemu se moramo suprotstaviti jest govor mržnje, ono što poziva na novo zlo. I to je nešto što jednostavno nikome nije dozvoljeno. Biti žrtva i biti nasilnik, čovjek može biti u isto vrijeme. Neko tko je doživio tragediju, može u sljedećem trenutku počiniti nepravdu i postati ono drugo. To ne može biti identitet. To ne može biti identitet čak ni pojedinca, a pogotovo ne naroda. Ne možemo čitave narode zvati žrtvom ili čitave narode zvati nasilnikom ili agresorom. Time, čini mi se, ugrožavamo i našu budućnost i budućnost naše djece“, smatra Vukosavljević.

Spisateljica Slavenka Drakulić je sudionike konferencije podsjetila kako se rat na prostoru bivše Jugoslavije nije dogodio spontano, te da se tako ni mir i pomirenje ne smiju dešavati spontano. To je trenutno tako, smatra Drakulić i ukazuje kako je taj proces u odgovornosti politike koja i sama mora prva prestati govoriti jezikom mržnje, nego je dužna promicati pomirenje, kroz medije, školstvo i kulturu.

Katarina Kruhonja iz Centra za mir, nenasilje i ljudska prva iz Osijeka, posjetioce i sudionike skupa je upozнала sa inicijativom REKOM, koja je, kako je objasnila, jedinstvena prilika da se konačno prekine lanac nasilja. Ono se uvijek iznova pojavljuje, zato jer se krvoprolića iz ranijih oružanih sukoba nisu temeljno obradila i razjasnila na osnovu činjenica.

"Plaši me da će nakon zatvaranja međunarodnog tribunala u Haagu naši političari u našim državama, odlučiti da nastave proces samo kroz suđenja za ratne zločine na nacionalnim sudovima. To je prespor proces koji će trajati još dvadeset godina, a i tada još neće biti završen. Zapravo, tako mnoge žrtve neće dobiti zadovoljštinu. A to je bitno da bi se otpustila prošlost i da bi pokušali prekinuti taj ciklus da se svako malo, zbog neprerađenih stradanja u prethodnom oružanom sukobu, otvaraju novi sukobi."

Inicijativa za REKOM je inicijativa, podsjeća aktivistica iz Osijeka, koja dolazi odozdo, regionalnog je karaktera i traži od vlada da ustanove komisiju regionalnog karaktera i čija će zadaća biti prikupljanje činjenica i onemogućavanje manipulacija, "da to bude barem jedno mjesto gdje će jedna država drugoj priznati njezine žrtve – barem to", objasnila je Katarina Kruhonja.